

OBSAH

Prorazit v zahraničí

04-09

Talent a píle jsou základ. Pro mezinárodní úspěch je ale třeba i vědět, jak je možné prorazit. Proto i za těmi nejlepšími umělci stojí často schopné galerie.

Žebříček nejlepších

10-11

Kdo patří mezi želízka v ohni u českých sběratelů? A kolik se za umění u nás utrácí? Nové shrnutí nabízí Art Report 2025, který vzniká ve spolupráci s J&T Bankou.

O těle i předsudcích

12-15

Eva Kořátková se řadí mezi největší soudobé talenty umělecké scény. Její tvorba je i reakcí na problémy současné doby a stereotypní uvažování.

Skrytá galerie

16-19

Nabízí obrazy ještě nepříliš známých tvůrců z uměleckých škol. Galerista Filip Kartousek z Hidden Gallery za nimi ale tuší velký potenciál.

Mezi hudbou a uměním

20-24

Rudolf Brančovský žije ve dvou uměleckých světech, hudebním a malířském. Největší radost má z toho, když si někdo koupí svůj vůbec první obraz právě od něj.

Katalog

25-35

Která díla se právě teď objeví v prestižních aukcích? A o které umělce je největší zájem? Přinášíme přehled.

MAGAZÍN INVESTICE DO UMĚNÍ – PŘÍLOHA HOSPODÁŘSKÝCH NOVIN (8. 10. 2025) a EKONOMU (9. 10. 2025) Ředitel speciálních projektů Aleš Mohout • Art director Jan Stejskal • Editorka Alena Dušková • Grafika vizuální studio mediálního domu Economia • Foto na obálce Patrik Hábl • Adresa redakce PORT7, Pod Dráhou 1637/2, Holešovice, 170 00 Praha 7 • Tisk Triangl, a.s., Beranových 65, 199 02 Praha 9 • Samostatně neprodejně • <http://www.hn.cz>

Partner magazínu

J&T BANKA

Bez kvalitní galerie uspěje málokdo

Patrik Hábl se svými obrazy: Aktuálně ho čeká velká výstava a realizace ve veřejném prostoru ve Švýcarsku, větší instalace v Itálii a několik přehlídek a veletrhů.

Patrik Hábl, David Krňanský, Anna Hulačová nebo Kateřina Šedá. Čeští umělci si říkají o pozornost na mezinárodní scéně. Prosadit se přitom není jednoduché. Uplatnění pro ně představuje značnou výzvu. V kontextu českého prostředí to platí dvojnásob. Pokud někomu patří světová pozornost, většinou má za zády také silnou galerii.

T

Talentovaní tvůrci musí prokázat vytrvalost, schopnost orientovat se na současné umělecké scéně, otevřenost k dialogu a ochotu systematicky pracovat na své viditelnosti. „Zásadní roli hraje i sociální zázemí – kontakty s kurátory, možnost vystavovat v zahraničí a profesionální zastoupení, které rozumí logice mezinárodního trhu,“ říká Jakub Kodl, spoluzakladatel a majitel KodlContemporary. „Češi to mají složitější, protože domácí trh je malý a infrastruktura omezená. Větší národní trhy přirozeně vytvářejí větší publikum, koncentrují více sběratelů a institucí, což otevírá dveře i jejich umělcům,“ dodává.

České umění má ve světě silnou tradici, zejména to moderní, a jeho současná podoba vzbuzuje čím dál větší zájem. Zatímco dříve byla střední Evropa vnímána spíše okrajově, dnes se kurátoři a sběratelé cíleně obracejí i sem. „Změnu přinesla digitalizace, sociální sítě i lepší možnosti mobility, které umožňují prezentovat práci umělců globálně. Viditelnost české scény roste a postupně se dostáváme do dialogu s evropským a světovým uměním na rovnocennější úrovni,“ říká Kodl.

Úspěchy v zahraničí zaznamenala například Magdalena Jetelová, jejíž monumentální instalace jsou součástí prestižních evropských institucí. Z mladší generace je výrazným příkladem Vojtěch Kovařík, který vystavuje ve Spojených státech a jehož díla jsou součástí sbírek významných muzeí, nebo Jan Kaláb, jehož práce se dostávají na mezinárodní veletrhy a do soukromých sbírek. „Zároveň ale víme o řadě autorů, kteří mají kvalitní tvorbu, ale kvůli nedostatku podpory nebo finanční náročnosti se jim nedaří překročit hranice domácí scény,“ zdůrazňuje Kodl.

Nedá se však říct, že by to dnešní generace měla výrazně lehčí než ta předchozí, i když propojenost trhů, online prezentace a sociální média poskytují nástroje, o kterých se dřívějšími generacím ani nesnilo.

„Umělci dnes mohou navázat kontakt s galeriemi a sběrateli po celém světě prakticky okamžitě. Zároveň existuje více rezidenčních programů, grantů a nadnárodních iniciativ, které podporují výměnu a mobilitu. To ale neznamená, že by cesta byla jednoduchá,“ vysvětluje Kodl. Podle něho je stejně jako dříve nutné mít dlouhodobou vizi, odhodlání a profesionální zázemí. „Oproti minulosti jsou navíc větší nároky na profesionální sebezprezentaci a díky globálně propojenému světu je často i větší konkurence,“ doplňuje Kodl.

Krňanský v Athénách

Prorazit na mezinárodní scéně se snaží například malíř David Krňanský. „Osobně si myslím, že uspět v zahraničí je do velké míry otázka štěstí. Umělec může nabídnout kvalitní práci a zahraniční scéna nebo trh nemusí vůbec zareagovat. Dnes je pro umělce také důležitá prezentace, hlavně na Instagramu se podařilo několika českým umělcům prosadit svoji práci v zahraničí. Díky atraktivním postům je možné získat pozornost galerií nebo sběratelů v zahraničí,“ popisuje Krňanský.

Jeho receptem je přitom dát do práce vše. „Jestli se nakonec podaří prosadit v zahraničí dříve, nebo později, už mi je jedno. Na druhou stranu se snažím za uměním cestovat. Člověk tak má možnost potkat se se zajímavými lidmi,“ vysvětluje Krňanský.

Jako umělec působí převážně v Praze, kde má jasnou pozici na trhu i v galerijním prostředí. Potkat ho ale můžete také v Athénách, kam často jezdí za inspirací. „Řecko je na rozdíl od Česka velmi mezinárodní a v tamních galeriích můžete vidět opravdu světové umění. V Athénách je několik silných galerií, které mají mimo jiné pobočky například v Londýně, Paříži nebo New Yorku,“ říká umělec, který ve svých dílech spojuje geometrickou abstrakci s odkazem konstruktivismu.

Momentálně přemýšlí, že svůj ateliér přesune pouze do Athén, a to právě kvůli možné mezinárodní spolupráci. „Dalším z důvodů je také nabídka prostor. V Athénách, na rozdíl od Prahy, jsou nemovitosti stále dostupné, a můžete si dokonce vybrat,“ říká.

Jde to i bez galerie za zády

Náročnost prosadit se na mezinárodní scéně potvrzuje také Valérie Horváthová z Art servisu J&T Banky. Rozhodně ale ne proto, že by čeští umělci a umělkyně neobstáli v zahraniční „konkurenci“, ale spíš kvůli nákladnosti takového počínání. „Aby byli autoři vidět, musí se jejich dílo dostat do zahraničí, a to buď do významných institucí, nebo na zásadní světové veletrhy,“ zdůrazňuje Horváthová s tím, že to vyžaduje schopnost nejen obstát před odbornými komisemi, ale i nezanedbatelnou investici.

Na začátku všeho ale musí být kvalitní umělecká tvorba. „Krásnou ‚success story‘ je pro mě Kateřina Šedá. Její tvorba je tak unikátní nejen v porovnání se světovými umělci, ale vlastně v celém kontextu toho, co definujeme jako umění. Dnes je Kateřina neustále zaneprázdněná a pokaždé, když s ní mluvím, dovolám se do jiné země,“ říká Horváthová.

Za nejvýraznější mezinárodně etablovanými umělci stojí většinou silné galerie, které jim pomáhají uchytit se na mezinárodní scéně. U Kateřiny Šedé je to ale jinak, žádná taková instituce se na jejím úspěchu nepodílela.

Její zahraniční kariéra nezačala prezentováním děl v galeriích, ale nominací na Cenu Jindřicha Chalupického, kterou získala v roce 2005 za projekt Je to jedno.

Výstava Kláry Hosnedlové Growth, 2024 – Kunsthalle Basel.

“

Umělci dnes mohou navázat kontakt s galeriemi a sběrateli prakticky okamžitě.

Kateřina Šedá byla na české scéně nejprve podceňovaná. V zahraničí její koncept ale zaujal na první dobrou.

David Krňavský se snaží prorazit momentálně v Athénách. Řecko je pro něj místem, kde se skutečně objevuje světové umění.

„V té době jsem za sebou neměla prakticky žádnou výstavu. Všechny mé akce se odehrávaly mimo centra dění – často na venkově –, což vyvolalo i kritiku, jak je možné, že jsem se vůbec dostala do finále,“ vzpomíná umělkyně, která se zaměřuje na sociálně laděné happeningy a v letošním žebříčku J&T Banka Art Indexu jí patří druhé místo.

Právě rok 2005 se pro ni stal zásadním startovacím rokem pro vstup na zahraniční trh. V porotě tehdy seděli významní představitelé evropské umělecké scény – Maria Lindová, Roberto Pinto nebo Charlotta Kotíková. „Každý z porotců projevil o mou práci hluboký zájem, což pro mě bylo nečekané. Nemám srovnání s předchozími ročníky, ale všichni mi tehdy nabídli konkrétní formu spolupráce: Maria Lind rezidenci, Charlotta Kotíková pomoc při příjezdu do New Yorku, Roberto Pinto mě propojil s italským galeristou,“ vzpomíná Šedá.

„Pro mě to byl zásadní krok. Neměla jsem žádné zahraniční prezentace, nemluvila jsem dobře anglicky, neměla jsem za sebou žádné prodeje ani úspěchy, které by mě etablovaly na scéně. Bylo to čistě o tom, že je zaujala povaha mé práce. Stejně tak galerista Franco Soffiantino, se kterým mě Roberto Pinto propojil, ode mě první tři roky nevyžadoval žádné konkrétní výsledky – inves-

toval do mého rozvoje a umožnil mi pokračovat v tvorbě po škole,“ říká.

Umění, které mělo jít ven

Díky spolupráci s italským galeristou se během následujících tří let dostala na většinu významných přehlídek – Documenta, Manifesta, Berlínské bienále, Bienále v Lyonu. „Sešlo se tehdy ale víc okolností, které mě nasměrovaly ven,“ zdůrazňuje umělkyně, která má na svém kontě stovky zahraničních výstav a jejíž životopis má 60 stran.

Vzpomíná také na to, jak jí tehdy zahraniční kurátoři dávali jasně najevo, že s tímto typem práce musí jít ven, jinak bude v Česku vnímána jen jako lokální umělec. „A myslím, že se trefili naprosto přesně. Když jsem v Česku vystavovala projekt Je to jedno, kdy moje babička vzpomínala na obchod s náradím, který pod mým vedením kreslila, reakce v médiích i od kolegů byly často posměšné – že neumím kreslit, že to za mě udělala ona a podobné nesmysly. Ale když jsem ten samý projekt představila v The Renaissance Society v Chicagu, vyšel čtyřstránkový text od Hamzy Walkera, který mou práci skvěle zasadil do kontextu současného umění,“ líčí Šedá.

Sama se ale považuje spíše za chybu v systému. „Spousta umělců touží po institucionálním růstu a myslím, že to je standardní cesta k úspěchu, být v co nejkratším čase zastoupeni v co největším počtu institucí. Já se toho ale před pár lety dobrovolně vzdala. Pro můj typ práce nevidím smysl v tom, abych každý rok vystavovala v desítkách galerií ve světě,“ vysvětluje Šedá. Doporučuje, aby se každý rozhodl sám, která cesta je mu sympatičtější a více odpovídá povaze jeho práce.

Pokud je pro umělce zastoupení galerie jistějším krokem k úspěchu, i na české scéně se najdou takové, které se v mezinárodním prostředí umí obratně pohybovat. Patří sem třeba Američanka s českými předky Katherine „Kacha“ Kastner a Kanadanka Camille Hunt a jejich Hunt Kastner Gallery. Zastupují mnoho známých jmen umělecké scény, od Kláry Hosnedlové po Evu Koťátkovou. A jsou si dobře vědomé toho, že dostát mezinárodní kariéře

bez zázemí je poměrně obtížné. Kvalitní galerie se totiž v terénu lépe orientují a mají celkový přehled o fungování umělecké scény.

„To díky spolupráci s mnoha různými umělci v rozmanitých podmínkách,“ říká Hunt. „Galerie navazují kontakty, prezentují umělecká díla v zajímavých kontextech spolu s jinými umělci, rozumějí tomu, která místa jsou vhodná, kdy říct ne pochybným nabídkám, a kdy naopak jiné příležitosti využít,“ vysvětluje Hunt.

„Organizují zahraniční výstavy ve spolupráci s jinými galeriemi či institucemi, vytvářejí příležitosti, radí umělcům a řeší celou řadu logistických a administrativních záležitostí,“ doplňuje.

Umělci sobě? Je to složité

Samozřejmě lze položit otázku, proč by to umělci nemohli dělat sami. „Teoreticky mohou, pokud mají odpovídající schopnosti,“ konstatuje Hunt. Dodává ale, že pokud se to má dělat dobře, je to nesmírně časově náročné. Pro umělce je přitom podstatné soustředit se na vlastní tvorbu, nikoliv na propagaci.

„Obecně také třetí strany, kurátoři, instituce dávají přednost jednání s galerií než přímo jen s umělcem. Je to i otázka důvěry a kredibility – sběratelé, kurátoři či muzea často vnímají angažmá dobré galerie jako první ‚stamp of approval‘ a jsou pak ochotnější se přidat,“ vysvětluje Hunt.

Stát se známým v zahraničí může být podle jejich zkušeností i poměrně rychlé. „Galerie většinou přijímají nové umělce na začátku jejich kariéry, ideálně na základě kvality a slibnosti jejich tvorby, a snaží se zaujmout zajímavé mezinárodní kurátory,“ vysvětluje. V případě umělců, s nimiž spolupracují oni, šlo prý v některých případech jen o otázku několika let.

„Samozřejmě, někteří umělci jsou objeveni až mnohem později v životě – i proto spolupracujeme s řadou autorů starší generace. Někteří už dokonce nežijí, přesto si zaslouží větší uznání v zahraničí, jako například Dalibor Chatrný nebo Olga Karlíková,“ dodává Hunt.

Jak se buduje úspěšnost na mezinárodní scéně, pak ukazuje na příkladu Anny Hulačové. „Její první výstavu v galerii jsme uskutečnili v roce 2015, nesla název Interpreter and I. Od té doby jsme její tvorbu aktivně představovali zahraničním kurátorům,“ vzpomíná galeristka. Mezi první významné momenty v kariéře Hulačové

Díla Patrika Hábla se dostala také do výběru prestižního aukčního domu Sotheby's.

patřil podle jejích slov rok 2017, kdy na veletrhu Frieze v Londýně představili její instalaci Ascension Mark I v sólo stánku.

„Dílo se setkalo s velkým ohlasem a bylo později zařazeno do sbírek Centra Pompidou. V roce 2018 pak vystavovala v Open Space Nadace Louise Vuittona v Paříži svou instalaci Underworld Upside Down. Od té doby aktivně vystavuje v zahraničí – v Portugalsku, Velké Británii, Itálii, Německu, Polsku, Francii, Lucembursku, Hongkongu a Brazílii,“ vyjmenovává Hunt a dodává, že její příští samostatná výstava proběhne v Kunstraum Dornbirn v Rakousku a slavnostně zahájena bude 14. listopadu.

Patrik Hábl úspěch nečekal

V zahraničí je úspěšný také malíř Patrik Hábl, který se dostal i do výběru prestižního aukčního domu Sotheby's a o jehož díla mají zájem významní sběratelé z mnoha míst, od San Franciska až po Tchaj-wan. Aktuálně ho čeká velká výstava a realizace ve veřejném prostoru ve Švýcarsku, větší instalace v Itálii a několik přehlídek a veletrhů.

„Zahraniční úspěch byl exponenciální k počtu výstav, realizací v architektuře a dalším aktivitám. Důležité pro mě byly na začátku výstavy v Německu, Itálii, Japonsku a paradoxně i Číně,“ vzpomíná Patrik Hábl. „U mě zřejmě sehrála velkou roli pracovitost a měřítko prostorových instalací,“ dodává.

„Pokud se intenzivně věnujete jakékoliv činnosti sedm dní v týdnu, děláte ji nepřetržitě přes 25 let, tak je zde větší pravděpodobnost, že se něco může změnit. Přestože jsem s tím nikdy nepočítal a společně se svým bratrem jsme byli přesvědčení, že během života se úspěch nemůže nikdy dostavit,“ říká. O to více ho tento paradox zaskočil.

„Na střední škole jsem hltal životopisy malířů od Henriho Perruchota a uvědomoval si, že největší velikáni za života neprodali jediný obraz,“ uvědomuje si Hábl. Když začal před 30 lety s malbou, nepředpokládal, že se jí jednou bude živit. A jak nahlíží na to, že je pro české umělce těžké uspět v zahraničí, když za sebou nemají renomovanou galerii?

„Prestižní galerie umělci vytvoří dostatečné zázemí, aby se mohl věnovat pouze a jen své práci. Prezentují ho na mezinárodních veletrzích a zastupují při stěžejních výstavách. Umělec má s galerií exkluzivní smlouvu a nestíhá malovat. Jeho obrazy putují ke sběratelům, aniž by stihly zaschnout,“ popisuje umělcovu realitu Hábl s tím, že galerie si zároveň berou velkou provizi za to, že umělce dostanou tam, kam by se bez jejich pomoci nikdy nedostal.

„Na umělce jsou pořadníky a on nesmí mimo galerii nikdy nic prodat ani vystavit. Je to pevný řetězec a sňatek z rozumu. Je však otázka, zda je tato situace činí svobodným,“ říká Hábl. „Existuje vysoká pyramida, na jejímž vrcholu stojí řádově 20 nejvýznamnějších galerií na světě, které vytváří určitý tlak na své umělce. Na galerie zase vytváří další tlak jejich významní sběratelé, kteří určují, který z umělců bude patřit do jejich prestižních stájí,“ doplňuje.